

Історичний досвід впливу української культури на визнання суверенітету України на міжнародному рівні

Марія Кудряшова, студент¹ (ORCID: 0009-0004-9766-1960),

Київський національний університет будівництва і архітектури, проспект Повітряних Сил, 31, Київ, Україна, 03037

АНОТАЦІЯ

Проведено вивчення феномену культурної дипломатії. Наведено рекомендації з удосконалення документів стратегічного планування щодо просування української культури на міжнародній арені та її захисту від російських деструктивних впливів.

Ключові слова: культурна дипломатія, українська культура, стратегічні комунікації, культурні зв'язки, засоби дипломатії.

1. ВСТУП

В умовах протистояння російській агресії Україна потребує широкої міжнародної підтримки та всебічної допомоги. Аналогічна ситуація мала місце в історії України в період існування Української Народної Республіки (УНР). Завдяки організації С. Петлюрою гастролей Української Республіканської Капели вдалось впевнити міжнародну спільноту в культурній самобутності українського народу, його відмінності від росіян та праві на розбудову власної суверенної держави.

2. МЕТА

Дослідження феномену культурної дипломатії для визначення завдань просування української культури на міжнародній арені.

3. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК ЗАСІБ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У СВІТІ

Культурна дипломатія може розглядатися як один із напрямків реалізації інформаційної політики держави. Розвитку культурної дипломатії останнім часом науковці приділяють значну увагу [1, с. 36].

Окремими науковцями в інформаційній політиці сучасної України відмічаються відсутність: політичної волі до розбудови культурної дипломатії; системного бачення; стратегічного планування; спадкоємності в періоди змін політичної еліти. Також недосконалими є стратегічні наративи з питань презентації української культури за кордоном [1, с. 41].

На жаль багато яскравих подій в культурному житті іноземних країн за участю громадян України відбувається без достатньої всебічної підтримки з боку державних інституцій України. Так, виступ восьмирічної Злати Хоменко на шоу «Got Talent España» (вимушено виїхала з України на початку повномасштабного вторгнення російської федерації в 2022 році) станом на вересень 2024 року вже набрав понад 14 млн переглядів. Юна танцівниця пройшла всі етапи конкурсу до фіналу, підкорила своїм талантом величезну аудиторію та іноземних журналістів. Від неї світ дізнався про війну в Україні очима маленької українки. Фрагмент виступу Злати Хоменко на шоу «Got Talent España» показаний на рис. 1 [2].

Рис. 1. Фрагмент виступу Злати Хоменко на шоу «Got Talent España»

Аналогічним чином ситуація розвивалася у часи існування УНР. Так, у своїх спогадах Олександр Кошиць, який був призначений диригентом Української республіканської капели, згадував, що він особисто вимушений був займатися оприлюдненням закону про Українську республіканську капелу [3, с. 14].

Рис. 2. Українська республіканська капела О. Кошиця [4].

Аналіз мемуарів О. Кошиця виявляє наступні проблеми: комплектування хору людьми малограмотними та мало придатними професійно; відсутність чітко вираженої організаційної ієрархії капели та розділу обов'язків; незважаючи на виділений бюджет мало місце неотримання реальних грошей; забезпечення театральним реквізитом вирішувалось самотужки вже після прибуття в країни

Європи; недостатня допомога з боку закордонних дипломатичних представництв УНР.

Крім цього гастролям постійно перешкоджали російські втручання щодо ототожнення української культури з російською.

Незважаючи на чисельні проблеми під час організації гастролей, за оцінкою Т.Пересунько, вони досягли поставленої С.Петлюрою мети та перетворилися на дипломатичну зброю УНР у боротьбі за незалежність від росії та налагодження стратегічних комунікацій із міжнародною спільнотою. [5].

Завдяки гастролям Української Республіканської Капели світ уперше почув «Щедрика» М. Леонтовича, який послугував прототипом відомої англомовної версії «Carol of the Bells» [6].

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ З ПИТАНЬ ПРОСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У Стратегії інформаційної безпеки стратегічною ціллю 2 «Забезпечення всебічного розвитку української культури та утвердження української громадянської ідентичності» в контексті культурної дипломатії визначено лише одне завдання - «зміцнення інформаційних зв'язків з українською діаспорою, що сприятиме збереженню її етнокультурної ідентичності», чого явно не достатньо [7].

Крім цього, зазначена стратегія, як обов'язковий документ стратегічного планування, не визначений в Законі України «Про національну безпеку України» [8].

На нашу думку є нагальна необхідність визначення в документах стратегічного планування окремою стратегічною ціллю забезпечення використання інструментів для просування української культури на міжнародній арені.

З метою реалізації доцільно визначити наступні завдання: удосконалення положень про відповідні органи державної влади щодо проведення заходів культурної дипломатії в межах їх компетенції; проведення заходів щодо виявлення та протидії поширення російських наративів щодо історичної єдності та ідентичності української та російської культури; організація відбору національних талантів, які за своїми якостями можуть гідно представити Україну на міжнародних культурних заходах; мотивація (матеріальна та нематеріальна) участі громадян України в міжнародних культурних заходах, в тому числі встановлення надбавок до стипендії відповідних категорій студентів, виплат за зайняття призових місць на міжнародних культурних конкурсах; проведення моніторингу закордонних засобів масової інформації, з метою визначення і відзначення громадян України (незалежно від віку) за результатами кількості отриманих глядацьких симпатій від іноземних глядачів; організувати заходи (круглі столи, конференції тощо) для обміну досвідом участі у міжнародних культурних заходах; залучення закордонних українців для пропаганди української культури, надання допомоги підтримки громадянам України – учасникам закордонних культурних заходів; встановлювати премії та гранти за переклади

іноземною мовою української народної та сучасної творчості, постановку українських вистав для іноземної аудиторії; проводити міжнародні творчі конкурси (в тому числі дитячі) на честь видатних українських культурних діячів із залученням іноземних учасників;

цілеспрямовано планувати відповідні культурні заходи з пропаганди української культури серед іноземних студентів в Україні.

Окремим напрямом з просуванням інтересів України на міжнародній арені може бути розробка концепції та стратегії забезпечення культурної безпеки України.

5. ВИСНОВОК

Отже на сучасному етапі розвитку нашої держави світова спільнота проявляє підвищений інтерес до України. Нажаль, органами державної влади і межах їх компетенції не достатньо враховується понад сторічний досвід розвитку культурної дипломатії.

В умовах сьогодення є нагальна потреба внесення змін та доповнень в Закон України «Про національну безпеку України» та Стратегію інформаційної безпеки в частині, що стосується визначення стратегічних цілей, механізмів та індикаторів реалізації щодо успішності просування української культури на міжнародній арені засобами культурної дипломатії [7,8].

Список літератури

- [1] Кушнарєва М. Українська культурна дипломатія під час війни: досвід, проблеми, перспективи. URL : <http://surl.li/wlawdl>
- [2] Esta niña ucraniana refugiada gana bailando el pase de oro | audiciones 3 | Got talent España 2022. Got Talent España. URL : https://www.youtube.com/watch?v=8uwqh8x_mcc.
- [3] Кошиць О. З піснею через світ. Київ : Книга роду, 2008. 432 с.
- [4] Пересунько Т. Культурна дипломатія Симона Петлюри: триумф української пісні в Європі (частина перша). LB.UA. URL : https://lb.ua/culture/2016/08/11/342333_kulturna_diplomatiya_simona.html.
- [5] Будзей О. Кошиць у Кам'янці-Подільському. Подолянин. URL : <https://podolyanin.com.ua/history/8133/>
- [6] Український Національний Хор УНР та диригент Олександр Кошиць в країнах Південної Америки: ІСТОPIЯ. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=aSfzLcGa7-8&t=1068s>.
- [7] Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». Указ Президента України від 28.12.2021 № 685/2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text>.
- [8] Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>

ⁱ Робота виконана під керівництвом д.і.н проф. Василя Деревінського